

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра етики, естетики та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛПА

«31» верня 2022 р

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
Хімічного факультету
Наталія УСАТЕНКО

«__» _____ 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

для студентів

галузь знань 10 «Природничі науки»
спеціальність 102 хімія
освітній рівень бакалаврський
освітня програма хімія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Оксана РИХЛІЦЬКА, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ-2022

Розробники: Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології

ЗАТВЕРДЖЕНО
«31» 08 2022р.

Зав. кафедри етики, естетики та культурології

 Ірина МАСЛІКОВА

Протокол № 2 від «31» 08 2022р.

Схвалено науково - методичною комісією
філософського факультету

Протокол від «31»_серпня 2022 року за № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2022року

Схвалено науково-методичною комісією

Хімічного факультету

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від « 1 » 7. 09 2022 року за №

Голова науково-методичної комісії (Олександр ПОЇК)

«7» 09 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування цілісного розуміння студентами історико-теоретичних процесів розвитку етики та естетики, як актуальних наук філософської сфери; та вміння застосовувати інструментарій етики/естетики для аналізу етико-естетичних проблем сучасності.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсу базується на знаннях з таких дисциплін освітнього рівня «бакалавр» як: «Філософія», «Історія української культури» та ін. Студенти повинні **знати** основні філософські поняття, категорії і методи соціально-філософського пізнання.
2. **Вміти** опрацьовувати та застосовувати основні поняття, категорії в аналізі соціально-культурних, морально-етичних та естетичних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції розуміння та інтерпретації етики та естетики, прогнозувати перспективи їх розвитку з урахуванням особливостей етичної та естетичної сфер в контексті розвитку цивілізаційних процесів в умовах глобалізації.
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного відношення та прогнозування перспектив розв'язання соціальних, економічних, морально-психологічних проблем у професійному спілкуванні та корпоративному функціонуванні.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Етика та естетика» належить до переліку дисциплін вибору студентів та викладається у 5 семестрі бакалаврату та знайомить студентів із основами етико-естетичної проблематики, що є важливими складовими процесу формування особистісних якостей людини, світоглядних засад гуманістичного світогляду сучасної молоді та вибору шляхів вирішення етико-естетичних та моральних колізій в сфері соціокультурної практики.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про сучасні дослідження етики та естетики, основну проблематику, дослідницькі підходи та методологію вивчення даних наук. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й вміти використовувати їх у вирішенні конкретних аналітичних і дослідницьких завдань щодо моральних колізій, естетичних проблем, що виникають в сучасних практиках, надаючи неупереджену експертну оцінку досліджуваним явищам.

5. Результати навчання за дисципліною:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація*; 4. автономність та відповідальність*)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, об'єкт, методи, завдання, теоретичні основи, причини формування етичних та естетичних досліджень, що склалися в сучасних галузях знання	лекція	тест, підсумкова контрольна робота, тести, доповнення	5

1.2	особливості етики та естетики як філософських наук	лекція	тест	5
1.3	понятійно-категоріальний апарат етики та естетики	лекція	тест, самостійна письмова робота	10
1.4	взаємозв'язок між етичною та естетичною науками	лекція	Лекція, тест, доповнення	10
1.5	методи та механізми розв'язання основних моральних дилем і естетичних проблем сучасних практик в соціокультурному аспекті	лекція	самостійна письмова робота, усна відповідь, тест	10
Вміти:				
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури та термінології, вміння літературного пошуку щодо комунікації з професійною аудиторією	самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	5
2.2	кваліфіковано виявляти моральні та естетичні проблеми в історико-культурній спадщині та конкретних ситуаціях практичної діяльності та у відповідності норм біобезпеки	лекція, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, тест	5
2.3	аргументовано обирати рішення щодо відкритих дилемних моральних та естетичних проблем сучасності	лекція, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	10
2.4	надавати оцінку мотивів, норм, ціннісних та естетичних орієнтирів, моральної поведінки та естетичної діяльності в контексті науково-практичної діяльності щодо використання ресурсів	лекція, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота, доповнення	10
2.5	формувати потенційно перспективні шляхи виходу із складних моральних ситуацій або естетичних проблем з урахування новітньої професійної інформації, за достовірність, об'єктивність та політико-ідеологічну незаангажованість отриманих висновків стосовно проведених досліджень і пояснень щодо аналізу засад етичної та естетичної сфер відповідно до чинного законодавства та норм професіоналізму	лекція, самостійна робота	усна відповідь, самостійна письмова робота	10
Комунікація:				
3.1	вести професійний, етичний та естетичний дискурс щодо актуальних	лекція,	усна відповідь, самостійна	5

	питань етико-естетичних проблем в галузі хімічних наук та критично опрацьовувати літературу із відповідних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації		<i>письмова робота</i>	
3.2	Використовувати сучасні інноваційні знання для аналізу та пошуків шляхів взаємодії з цільовою аудиторією в контексті міждисциплінарних зв'язків хімічного профілю	<i>самостійна робота</i>	<i>усна відповідь, самостійна письмова робота, доповнення</i>	5
3.3	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій в контексті генерування нових ідей хімічного профілю та критично відноситися до існуючих варіантів інтерпретації і вирішення моральних дилем, естетичних проблем в сучасних практичних сферах використання дотримуючись основних норм відповідальності, академічної доброчесності та права інтелектуальної власності	<i>самостійна робота</i>	<i>усна відповідь, самостійна письмова робота</i>	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання студентів (форми контролю)

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Тестові завдання:

2 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання

1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми

2. Самостійна робота:

20 –балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору етики/естетики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в соціокультурному просторі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

14 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору етики/естетики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в соціокультурному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам

3. Аналіз-есе щодо сучасного мистецтва:

17 балів – студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження

8,5-0 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності або Робота містить суттєві помилки.

4. Підсумкова письмова робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

7. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів
		Мах – 100 балів
Усна відповідь	Тема 2-7 впродовж семестру	«5» x 5 = 25 / 12,5
Доповнення, участь в дискусіях	Тема 2-7 впродовж семестру	«2» x 5 = 10 / 5
Тестові завдання	Тема 2,5	«2» x 4 = 8 / 4
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження та аналіз морально-етичної дилеми в сучасному суспільстві	«20» x 1 = 20 / 10
	Аналіз-есе, щодо ролі естетичних цінностей в сучасному соціокультурному просторі теми 1-5	«17» x 1 = 17 / 8,5
Підсумкова контрольна робота		«20» x 1 = 20 / 10

7.1. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина I. Етика</i>				
1	Тема 1. Етика як філософська наука	2		
2	Тема 2. Мораль як соціокультурний феномен	2		8
3	Тема 3. Категоріальний апарат етики	4		6
4	Тема 4. Прикладна етика	4		6
5	Тема 5. Моральні колізії сучасності	4		6
6	Індивідуальна самостійна робота: Есе-аналіз			6
<i>Частина II Естетика</i>				
7	Тема 6. Предметне поле естетики	2		6
8	Тема 6. Природа і розвиток естетичних категорій	2		6
9	Тема 7. Сучасні естетичні проблеми	4		
10	Тема 8. Видова специфіка мистецтва	2		
11	Тема 9. Екологічна естетика	4		
	Індивідуальна самостійна робота: Морально-етичні проблеми в хімічній галузі			8
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	30		60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекції – 30 год

Самостійна робота – 60 год.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні: (Базові)

1. Аболіна Т., Нападиста В., Рихліцька О. Прикладна етика. Навч. посіб./ За наук. ред. Панченко В. І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 392 с.
2. Естетика. Підручник. // Л.Т.Левчук, В.І.Панченко, О.І. Оніщенко, Д.Ю.Кучерюк., – К. 2005
3. Етика. Естетика.: навч. посібник. / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – 432 с..
4. Йонас Г. Принцип відповідальності. К пошуках етики для технологічної цивілізації – К. : Лібра, 2001 – 400с.
5. Кант І. Критика практичного розуму – К., 2004. – 240с.
6. Левчук Л. Українська естетика: традиції та сучасний стан. – Черкаси, 2011.
7. Левчук Л.Т. Західноєвропейська естетика ХХ ст. – К., 1997.
8. Малахов В. Етика. Курс лекцій. Навч. посібник. – К., Либідь, 2006 – 384 с.
9. Теоретичні проблеми сучасної етики: навч. посіб. для студ. ВНЗ / [Т.Г.Аболіна, І.В. Васильєва, А.М. Єрмоленко та ін.], – 2-ге переробл. Та доповн. К.: ВД «Авіцена», 2013.

Додаткові

1. Анхім О. Художня інтерпретація як чинник літературної творчості. http://humanities.stateandregions.zp.ua/archive/3_2018/3.pdf
2. Бауман З., Донськіс Л. Плинне зло. Життя без альтернатив. – К.: Дух і літера, 2017-2022 - 216 с.
3. Бондаревська І. Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII – XVIII ст. (Історичні проєкції естетики як дисципліни. Постановка проблеми. Естетичне і почуттєве.). – К., 2005.
4. Бурдьє П.; пер. Практичний глузд. — Київ: Український Центр духовної культури, 2003. — 503 с.
5. Винниченко В. Конкордизм. Система будівництва щастя – К.: Український письменник, 2011 – 342с.
6. Етос і мораль в сучасному світі / Аболіна Т.Г., Єрмоленко А.М., Кисельова О.О. та інш. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2004 – 200с.
7. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія: підручник/А.Єрмоленко – К.: Лібра, 1999 - 488с.
8. Живоглядова І.В. Теорія та практика креативності: виклики пандемічного періоду. Українські культурологічні студії. №1(8) 2021. <http://www.ucsniv.kiev.ua/images/archive/Issue8/11.pdf>
9. Зімбардо Філіп Ефект Люцифера. Чому хороші люди чинять зло. – К.: Yakaboo Publishing, 2017 – 554с.
10. Іммануїл Кант. Естетика. Переклад з німецької Богдана Гавришківа. Львів: Аверс, 2007. 360 с.
11. Кара-Васльєва Т. Історія мистецтва ХХ століття: концепція, нові підходи й оцінки. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/16837>
12. Куннас Т. Зло. Розкриття сутності зла в літературі та мистецтві. – Львів: Видавництво Анетти Антоненко: К.: Ніка-Центр, 2015. – 288с.
13. Ліотар Ж.-Ф. Ситуація постмодерну. <https://web.archive.org/web/20130324182914/http://ukrcenter.com/%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%>
14. Оніщенко О.І. Художня творчість і постмодернізм: втрачені ілюзії / О.І. Оніщенко // Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. Випуск 8. – К.: Нац. пед. ун-т. ім. Драгоманова, 2001. – С. 90 – 97.
15. Ортега-і-Гасет Х. Дегуманізація мистецтва. https://ae-lib.org.ua/texts/ortega-y-gaset__arte__ua.htm

16. Павлова О. Онтологічний статус естетичного досвіду. – К., 2008.
17. Панченко В. Мистецтво в контексті культури: Монографія / Панченко В. – К.: ТОВ Міжнародна фінансова агенція, 1998. – 192 с.
18. Deranty, Jean-Philippe, "Existentialist Aesthetics", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2020 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/aesthetics-existentialist/>
19. Hagberg, Garry, "Wittgenstein's Aesthetics", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Fall 2020 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/fall2020/entries/wittgenstein-aesthetics/>
20. Lydia L Moland Hegel's Aesthetics: The Art of Idealism. Oxford University Press, 2019. – 353 p.
21. Alun Munslow The Aesthetics of History. Routledge, 2020. – 204 p.
22. Environmental Aesthetics // Stanford Encyclopedia of Philosophy [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://plato.stanford.edu/entries/environmental-aesthetics/>
23. Munro T. Knowledge and Control in the Field of Aesthetics [Electonical resurs] // Ecciss conditions: <http://www.compilerpress.atfreeweb.com/Anno%20Munro%20Knowledge%20and%20Control%20in%20the%20Field%20of%20Aesthetics%20JAAC%201941.html>